

چنین قضیه امروزه موردی ندارد زیرا دیگر بدرزن دختر خود را شوهر نمیدهد بلکه هر دوشیزه خود شخصاً باین امر مبادرت نمیکند - در هر صورت همینکه بعلتی در هویت یکی از دو همسر تردید یابش به باشد ازدواج منعقده کان لم یکن خواهد بود

برای اینکه رفع هر نوع شبهه در شخص متعاقدين بشود خوب است که حین العقد نام و نشان و شماره شناسنامه و تاریخ تولد طرفین صریحاً قید و ذکر شود - گرچه سابقاً ازدواج بین دو نفری که نامشان مجهول بود اشکالی نداشت ولی امروزه نمیتوان این قبیل فناشوئی ها را جائز دانست - بطوریکه سابقاً دیدیم در حقوق ایران اهمیت تعیین شخص متعاقدين نسبت به موارد فرق میکند اگر مقصود وکالت در نکاح باشد تعیین همسر آینده بطور صریح لزومی ندارد ولی موقع اجراء صیغه لازم است که طرفین کاملاً معین و معروف باشند .

پس معلوم شد که اختباء در شخص متعاقدين یا در طبیعت عقد نکاح موجب میشود که ازدواج کان لم یکن باشد ولی اختباء در صفات شخصی متعاقدين موجب معمول بودن رضابوده و برای طرف ایجاد حق فسخ میکند بطوریکه در شماره آینده مذکور خواهد افتاد

دکترام. دادوند

زیرا تعیین قوچین از جمله شرایط اساسی صحبت ازدواج است قانون مدنی ایران دعایت این نکته را نموده و ماده ۱۰۶۷ میگوید: « تعیین زن و شوهر بنحوی که برای هیچیک از طرفین در شخص طرف دیگر شباهت نباشد شرط صحبت نکاح است » این حکم تازگی نداشت و قبل از تدوین قانون مدنی ایران طبق آن عمل میشد و لی نه بصراحت فملی و بهمین جهت ذکر نام شخص دختر ضرورتی نداشت مثلاً کافی بود که قید شود: « دختر فلانکس خود را بعد از نکاح فلان در آورد » چنین ازدواجی صحیح بود اگرچه حین اجراء صیغه مرد قادر بشناختن زن خود نبود بدینه است که در وضعیت فملی قانون مدنی ذکر نام و نشان دختر از شرایط صحبت عقد نکاح بشرط میاید و الا نکاح باطل خواهد بود .

بدینه است که مقصود تعیین هویت دو همسر است نه ذکر تمام خصوصیات شخص آن دو - در هر حال هنوز ایران نخواسته است که مثل سابق شبهه و تردیدی در شخص متعاقدين موجود باشد - سابق‌الی همتوانست یکی از دختران خود را بحسبالله نکاح مردی درآورد بدون اینکه معلوم باشد کدام دختر - و هرگاه بین داماد و بدرزن در خصوص تعیین دختر اختلافی میشد اگر داماد همه دخترها را قبل از دیده بود تعیین زوجه آن شخص بالتفہم بدر زن صورت میگرفت زیرا فرض میشد آن اختیار تعیین یکی از دخترها را داماد بر عهده پذرواگذار کرد . است .

بزه و بزه‌گکار

تعريف حقوقی و تعریف قانونی بزه

ب - تعریف قانونی

بزه عبارت از عمل یا شروع بعملی است که بموجب قانون منع شده یا خود داوی از انجام امری است که اقدام با آن قانوناً برکلیه یا بعضی افراد جامعه تحمیل وحشی فرض شده است و نتیجه آن مجازانی است که قانون گذار برای بزه‌گکار قائل گردیده است

الف - تعریف حقوقی

بزه عبارت از عملی است که خلاف حق با مدخل و هضر انتظامات و مصالح عمومی بوده یا مخالف اخلاق حسته جامعه باشد وهم چنین خود داری از امری است که نظر بمالح عمومی انجام آن بر مردم لازم شمرده شده است

غیر عمدی فرضًا ناشناس سوار اتومبیل شده از روی اراده ماشین را تند رانده و از سمت چپ جاده نیز حرکت می کند بالتجه غریب را زیر ماشین گذارد و میکشد اینجا ناشناس مستقیماً اراده قتل غریب را نکرده بلکه بطور غیر مستقیم اراده او در ارتکاب بزرگ نام برده مدخلیت داشته است زیرا عقلاً بزم آن می رود که در تتجه تند راندن و از سمت چپ حرکت کردن نصادف و تصادمی اتفاق افتاد.

سوم - بزرگ ناشی از عمل اعمالی میشود که مخالف حق و قانون بوده و مجازاتی که برای مورد و عمل مذکور وجود داشته باشد چه حقوقی جزا برای مرتكبین اعمالی که قانوناً عمل آنها منع نشده و یا مجاز شمرده شده بجهازات قائل نمی شود.

چهارم - بزرگ تشکیل شده است از وضعیتی که قانون برای جلوگیری از بیش آمد آن وضعیت ضمانت اجرائی (مجازات) قابل شده باشد.

از این بیان معلوم میشود که فرق بین بزرگ و مسئولیت حقوقی که هر دو در تتجه عمل خلاف قانون پیدا میشود این است که در مسئولیت های حقوقی ضمانت اجرائی فقط جبران خسارت کیکه حقی ازاو ضایع شده است از طرف زیان رساننده همیباشد و در بزرگ برای ضمانت اجرائی بجهازات بزرگ هم علاوه شده است.

نتیجه

از مجموع بیانات گفته شده چنین بر میآید:

۱ - بزرگ عبارت از عمل ارادی توأم با سوء نیت است که برخلاف حق و قانون باشد

۲ - بزرگ خودداری از امری است که قانون انجام آرا لازم و حتمی دانسته است

۳ - بزرگ عملی است که جامعه تحت عنوان قانون بجهازات پاداش جزائی برای عامل آن معین کرده باشد

در انواع بزرگ ها

تمام اعمال خلاف حق و قانون چه از نقطه نظر

از تعریف فوق الذکر چنین استنباط میشود که اولاً بزرگ ناشی از عمل انسان است و جز انسان موجود و باعث اینکه نمیتواند بزرگ ها محسوب شود اشخاصی ممکن است متهم خسارات و صدمات حاصله از قوای طبیعی یا موجودات غیر حیه و عوامل حیه غیر انسانی نیز بشوند لکن در این موارد بزرگ تحقیق پیدا نمیکند بعلت اینکه عامل و باعث بزرگ جز واقعه یا اتفاقی بیش نبوده و اثر و تتجه هیچ اراده نیست تا بتوان برای جلوگیری از وقوع نظایر آن قانونی وضع و با آن اصولاً تابع قانون فراد داد.

دوم - بزرگ ناشی از عمل ارادی انسان است بعضی عملی که اراده در آنها مدخلیت ندارد بمنزله همان واقعه و اتفاقی است که نمی شود آنرا تابع قانون بجهازات قرار داد لکن ممکن است اراده کامل باشد یا ناقص و توأم با سوء نیت باشد یا بدون سوء نیت چه ممکن است شخصی از روی اراده مرتكب بزرگ بشود ولی اراده او کامل نبوده و قابل تعقیب و بجهازات نباغد مثل بجهانین و اطفاء غیر ممیز که دارای اراده هستند اما چون رشد دماغی و هوش کافی نداشته و اراده آنها ناقص است اعمال آنها بمنزله عمل حیوانات بوده و غیر قابل بجهازات است.

از طرفی عمل اراده بهم کاهی باید توأم با سوء نیت باشد تا بتوان بزرگ ها را تعقیب و بجهازات نمود و زمانی بدون سوء نیت هم گناهکار تعقیب و بجهازات میشود.

باید دانست که از سوء نیت در رسیدگی های جزائی زمانی بحث شده و هتم بعلت فاقد بودن آن تبرئه میشود که بزرگ از جمله اعمالی باشد که قانون ارتکاب آنرا منع کرده است و در مورد اعمالی که قانون اینان و انجام آرا بر تمام یا بعضی افراد جامعه فرض و لازم شمرده و معهذا خودداری از انجام آن شده باشد فقدان سوئیت موجب برآورت بزرگ کار نهاده شد.

ممکن اراده مستقیماً در بزرگ اعمال شده باشد یا غیر مستقیم مثلاً آنکه اراده میکند شخصی را بکشد و میکشد اینجا اراده خود را در بزرگ ارتکابی مستقیماً اعمال کرده است ولی در قتل

که ایراد کرده اند نبایستی از روی مجازات معینه برای بزهی درجه و نوع آنرا تعیین نمود بلکه باید اول نوع بزه تعریف شده سپس مجازاتی برای آن مقرر شده باشد ظاهرآ این ایراد وارد است ولکن در حقیقت وارد نیست زیرا مقتنيین مجازات را وضع و تعیین نکردند مگر از روی شدت وضعف عمل بزهکار و نتیجه و اثرات شوم آن یعنی میزان رُشتنی و مضار هر امر خلاف قانون و آثار باقیه آن را در جامعه در نظر گرفته سپس مجازاتی برای مرتكب آن قائل شده اند.

هم چنین اظهار نظر و ایراد شده است که نبایستی بین بزههای جنحه و جنایت فرق کذارد زیرا تفاوت بین این دو همان شدت وضعف مجازات آن است و بیرون این نظر به بزه را بدر نوع تقسیم کرده اند:

- ۱ - جنحه و جنایت
- ۲ - خلاف

و این عقیده از آنجا ناشی شده است که اغلب جنحه ها از حیث اهمیت عمل و سوء نیتی که در دماغ بزهکار پیدا میشود از جنایت کمتر نبوده و اینجاست همان اثرات شوم و ناپسندیده را در جامعه مینمایند که از یک جنایت حساس میشود و بالعکس نیز ممکن است که اهمیت یک امر جنائی کاهی از یک امر جنحه هم کمتر باشد دلیل دیگر آنکه بزهکاران عادی در ارتکاب این اعمال فرقی قابل نشده و دو موقع عمل توجیهی باشند که مرتكب جنحه می شوند یا جنایت

لکن امر خلافی هم از حیث اهمیت عمل و سوء نیت بزهکار و هم از جهه آنکه شخص خلاف کار باز هکاران عادی از نظر بدکاری فرق کلی دارد از جنحه و جنایت متمایز است چه شخص جانی عادی چنانکه گفته شد در ارتکاب بزه توجیهی بجنحه و جنایت بودن آن ندارد لکن چه بسا اشخاصیکه روحیه ایشان مخالف با بزهکاری است ولی در نتیجه مساخت

از رایکه از خود ظاهر میگذرند و چه از نظر سوء نیتی که در دماغ بزهکار تمکن نمایند یک اندازه شدید و بزرگ مجازات نخواهد دارد اما اینجا است که برای بزه از حیث اهمیت تقسیمانی قائل شده اند

قانون مجازات عمومی بزه را به طبقه تقسیم و تعریف کرده است:

- خلاف - جنحه - جنایت
- جنایت

عبارت از بزهی است که قانون رای آن مجازات های شدید ترهیبی و ترزیلی قائل شده است و مجازات جنایت از این قرار است:

اعدام - حبس مؤبد با اعمال شاقه - حبس موقت با اعمال شاقه - حبس معبد - تبعید - محرومیت از حقوق اجتماعی

جنحه

عبارت از بزههایی است که قانون مجازات های تادیبی چشم آن قائل شده است و در قانون مجازات ما جنحه بدو قسم تقسیم گردیده است:

جنحه مهم که مجازات آن حبس تادیبی بیش از یک ماه - اقامات اجباری دو نقطه یا نقاط معین یا ممنوعیت از اقامات در نقطه یا نقاط معین - محرومیت از بعض حقوق اجتماعی - غرامت در صورتیکه مجازات اصلی باشد و مجازات جنحه کوچک از این قرار است: حبس تادیبی از یک هفته تا یکماه - غرامت از ۵۰۰ الی ۵۰۰ ریال

خلاف

عبارت از بزهی است که قانون مجازات های خفیف از قبیل حبس تکدیری کمتر از یک هفته و غرامت تا ۵۰ ریال برای عامل آن تعیین کرده است

بر حسب تعاریف قوق برای تشخیص نوع بزه باید در جوی مجازات معینه در خصوص آن مورد نمود و از اینجا است

ج - از نظر تعقیب قضیه - امر جنائی پس از ده سال و جنجه بس از سه سال و خلاف پس از یک‌ال در صورتیکه تعقیب اشده باشد و یکر تعقیب از ز هکار نمی‌شود و اگر شروع به تعقیب شده و بجهتی موقوف مانده باشد پس از انقضای مدتها مذکوره اعاده تعقیب نخواهد شد و نیز هر کاه تعقیب بزه و بز هکار بعد آمده و حکم صادر شده ولی غیر مجری مانده باشد حکم عجازات در مورد خلاف بعد از دو ساز در مورد جنجه بعد از نیمسال و در مورد جنایت بعد از پانزده سال از روز صدور بالا نزد بوده دیگر مجری نخواهد شد

د - شروع بجنایت مطلقاً قابل تعقیب و بزه محسوب است در صورتیکه شروع بجنجه بزه محسوب نمی‌شود و یکه آنکه قانوناً تصریح شده باشد و در امر خلافی شروع با آن ایجاد مسئولیتی نمی‌کند

ط - در جنجه و جنایت شرکاء و معاونین بز هکار تعقیب و عجازات می‌شوند ولی در امور خلافی شریک و معاون مصدق پیدا نمی‌کند

ظ - احکام صادره از دادکاه جنجه و جنائی قبل تجدید نظر و استئناف و نیز است لیکن در امور خلافی استئناف و نیز در کار نیست و احکام صادره از دادکاه خلاف قطعی و غیر قابل تجدید نظر است

غ - برای محاکومین جنجه و جنائی اعاده حبیث لازم است لیکن در مورد خلاف از اعاده حبیث اصلاح صحبتی نشده و لزومی ندارد

غ - در حال تعدد بزه در باره محاکومین جنائی و جنجه فقط یکی از عجازاتها که شدید تراست اجرا می‌شود در صورتیکه در مورد محاکومین خلافی عجازاتها با هم جمع می‌شوند

ف - عفو قانونی در مورد محاکومین جنجه و جنائی اعمال و اجرا می‌شود و برای محاکومین خلافی عفوی وجود ندارد

ق - بمحض اینکه درک شود بزه خلاف - جنجه

و غفلت در قندکانی روز مرد خود ممکن است چند بار منکب بزه خلاف بشوند هم چندین ممکن است که منکب بزه جنجه شده بعلی بمجازات جنائی محاکوم گردد و بز هکار جنائی بمجازات جنجه و یا آنکه محاکوم بمحض های جنائی و نادیپی ناما بشود.

اهمیت تقسیم بندی اول از این جهه است :

الف - از جهه آنکه تمام اقسام بزه و بز هکاران را تعیین نموده شامل انواع بزه می‌شود

ب - از نظر قضاوت و تشریفات محاکمه و صلاحیت دادکاهان که هر دسته از بزه هارا تابع مقررات خاصی قرار داده اند - مثلاً در امر جنائی حتماً قضیه محتاج بر سیدگی مقدماتی است که در نزد قاضی تحقیق یعنی باز پرس بعمل می‌آید و رسیدگی نهایی آن بدادکاه جنائی استانی است که باز پرس قضیه نایع آن است و در امر جنجه ممکن است که رسیدگی مقدماتی بدو آ در نزد قاضی تحقیق بعمل آمده و اظهار عقیده در باره بز هکار شده سپس در دادکاه جنجه مطرح شود یا آنکه مستقیماً قضیه بدون رسیدگی در نزد باز پرس و قاضی تحقیق در دادکاه صادر کننده دادنامه رسیدگی گردیده دادنامه صادر شود و در امر خلافی رسیدگی در نزد باز پرس اصولاً احتیاجی نیست بلکه قضیه بوسیله مامورین کشف و تعقیب جرائم در دادکاه بعض اقامه گردیده دادنامه صادر خواهد شد

نتیجه

- در امر جنائی رسیدگی مقدماتی الزامي بوده قضیه باید در دو جا مطرح و رسیدگی شود یکی در تزدیز باز پرس و دیگری در دادکاه جنائی
- در امر جنجه رسیدگی مقدماتی الزامي نبوده ممکن است قضیه بدوا در نزد باز پرس مطرح و بس اظهار عقیده بدادکاه جنجه ارسال شود و یا آنکه دعوی را سادر دادکاه جنجه طرح شود
- در امر خلافی رسیدگی در نزد باز پرس اصلاً وجود اداره و قضیه فقط در دادکاه خلاف رسیدگی می شود .

مجموعه حقوقی

۳ - اشخاص حقوقی که غیرواقعی و مجازی میباشند اگر چه بصورت ظاهر ذکر موارد مذکوره بهمورد بنظر میرسد لیکن با مراجعه تاریخ زندگانی گذشتگان معلوم میشود که در بعضی موارد مذکوره قانون مجازات قابل اجرا بوده و اجرامیشده است

حیوانات

در حقوق قدیم فرانسه و حقوق دیگر حیوانات را بز مجازات میکردند مثلاً حیوان را آزار میکردند یا آنکه میسوزانیدند و این عمل از دو نقطه نظر در باره حیوانات مجری میشد کاهی فرض میکردند که حیوان قادر بر ارتکاب بزرگی است که قابل مجازات است و زمانی برای آنکه از این جنایت کاری که حیوان موضوع آن بوده است باقی نماند آنرا معدوم میکردند و این مقررات راجع بدعاوی جزائی هر حیوانات و مجازات آنان دو زمان انقلاب فرانسه از بین رفت.

اموات

هم چنین در قوانین قدیمی در بعضی جرایم اغراق کرده حکم مجازات را برای عبرت جنایت کاران دیگر در باره مرده هم اجرا و اعمال میکردند و مجازات را حتی در صورتیکه جسد جانی بخاک سپرده شده بود روی تصویر و نقش و یاقین مرد یا زن جنایت کار و بانسخت با موال آنان عملی میکردند این رویه که دو عیب بزرگ داشت بزرگ دار قوانان میتواند را بزدید این را بزدید و قادر برگرداند این امر خطاب بموجودانی است که دارای حس و شعور بوده و از دوی اراده قادر برگرداند بزه باشند و بز نصور مجازات و ازرات آن در جامعه برای آنان مقدور باشد

شخص حقوقی

قوانين قدیمی فرانسه با قبول این نظریه که ممکن است

و با جنایت است ملزم رسیدگی و دادگاهها و قضاییکه باید در باره آن بزم رسیدگی و اعمال قوانین جزائی نمایند در نظر مساوی و معین میشود

لک - در مورد تکرار بزه در جنجه و جنایت مقررات خاصی بر تشدد مجازات وجود دارد که در امر خلافی نیست

در بزه هکار

بطوریکه قبل ایان نمودیم : بزه عبارت از عمل ارادی انسان است که با سوء نیت برخلاف حق و قانون اجرا شود یا خود داری اعمی است که قانون آجرای آنرا لازم شود و مجازاتی بزه در هر حال برای مرتكب معین کرده باشد

بنما بر تعریف مذکوره فوق لازم است که بدو از اراده شخص بزه هکار یعنی نمائیم یعنی بدانیم چه موجودی میتواند دارای اراده جزائی باشد و سپس بیان شود که در چه شرایطی آن موجود قابل تعقیب و مجازات است .

حقوق جزا بوسیله قوانین مجازاتی و تعیین مجازات تایید میکند که صلح و امنیت و آمایش اجتماعی باید حفظ شود و نظمات قضائی و غیره برقرار باشد طبیعتاً این امر خطاب بموجودانی است که دارای حس و شعور بوده و از دوی اراده قادر برگرداند بزه باشند و بز نصور مجازات و ازرات آن در جامعه برای آنان مقدور باشد

بنما بر این تنها موجودیکه میتواند معمولاً از روی اراده و شعور مرتكب بزه گردیده و قادر برگرداند اثر اجتماعی مجازات باشند این است و سایر موجودات که خوب را از بد نمیتوانند تشخیص بدهند ممکن نیست که نسبت بزه بآنها داده و آنرا مجازات نمود

بنابراین اشخاص و موجودانیکه مشمول قوانین جزائی نمیباشند از این قرارند :

۱ - حیوانات - زیرا حیوانات دارای حس و شعوریکه بقوانين مجازات را تشخیص و یا مجازات و ازرات آنرا درگردانند نمیباشند

۲ - انسان مرده یا کسانیکه در شرف موت هستند

شرکتی مجازات قائل شویم در واقع رای نام افرادی که عضو شرکت هستند مجازات قائل شده ایم و این خلاف قاعده و انصاف است زیرا گذاهکار و بی گناه و اشخاصی که از ارتکاب اعمال زشت متفوّرند با اشخاصیکه عشق به بدکاری و ارتکاب جنایت دارند و کسانیکه رأی بارتکاب آن نداده با اشخاصیکه تحریک و تحریص نموده‌اند باهم مجازات میشوند و در واقع فرق بین بزهکار و درستکار تذارده نشده است قانون انقلاب فرانسه افرادی و شخصی بودن مجازات را نیز اعلام داشت بطوریکه دیگر طبق قوانین جدید، اشخاص حقوقی که در قانون مدنی مسئولیت حقوقی برای آنها قائل نشده‌اند تعقیب جزائی نشده و فقط کسی مجازات میشود که شخصاً بزمی مرتکب شده باشد

وجیه‌الله فاضل سرجوی

مسئولیت جزائی را هم عمومیت داد اعلام میداشت که شخص حقوقی از قبیل افراد یک خانواده یا یک کلیسا و مدرسه با دسته از کارکنان یک کارخانه و اعضاء هیئت و انجمنی ممکن است جزاً مسئول باشند در صورتیکه بزم ارتکابی ناشی از عمل آندسته از جمیعت ویاهیت و یا مدیران آنها باشد و در فرمان سال ۱۶۷۰ نیز مبحشی راجح بطرق اقامه این سنخ از دعاوی و نوع مجازاتهای آن در باره این قبیل اجتماعات دیده میشود در قانون انقلاب فرانسه راجح باین قسمت که تعقیقاتی قائل شده و جمعی بودن مسئولیت جزائی را با افرادی بودن سوق میدهد و هم چنین میرساند که در باره شخص حقوقی که شخصی و غیر واقعی است و شعور درک مجازات را ندارد مجازات قائل شدن و یا مجازات را در باره افراد آن اجرا کردن منطقی نبوده موضوع نخواهد داشت چه وقتیکه برای

خطای استنباط و راه جبران آن

خوش بختانه در سال‌های اخیره گه ترقی و تکامل فوق المادة در تمام شئون کشور ما بتجوّهات عالیه شاهنشاه عظیم الشأن ما بیندا شد — حفظ حیثیت و حقوق و شئون افراد و خانوادها و چامعه نیز رعایت‌ها و سوابع‌های پیشتری را ایجاد کرد و هر یک از وزارت‌خانه‌ها و دوایر دولتی در حدود وظایف خود کوشیدند که بوسیله وضع و اصلاح قوانین و آئیننامه‌های مفیده و تعلیمات و دستورات اداری و هزاران تدبیر عملی و علمی دیگر هر چهار دفتر و بهترینات مقدسه شاهنشاه معظم و محبوب کیور را که همواره بر رفاه و آسایش عامه طبقات و ترقی و تعالی میهن و افراد چامعه بوده و میباشد بموضع اجراء گذارند و جای بسی خوشوقتی و افتخار است که وزارت دادگستری هم بنویسند خود و ظائف محوله را تحت اراده متین و محکم جناب آفای دکتر متین دفتری بشهادت قوانین و مقررات و آئین نامه‌ها و بخشنامه‌های مفیده که مخصوصاً

قبل اتوّضع ماده ۳۰۴ مکرر اصول محاکمات جزائی (مصوب سال ۱۳۱۲) در قوانین ما به وجوده، اسمی از رسیدگی فرجامی ماهوری نبود و دیوان کشور فقط موضوع نقض قوانین درباب تقسیر و مجازات و رعایت اصول و قوانین محاکمات جزائی را آنهم اگر باندازه اهمیت داشت که در حکم مؤثر بود مورد بحث و نظر فرار میداد و دخالتی در آن قسمت از نظریه دادگاهها که منوط باس تقسیر و تشخیص کفايت یا عدم کفايت دلایل و صحت یا عدم صحت آن بودنمیکرد و بعبارت واضحتر استنباط دادگاهها از حیث اساس و قوع چرم و انتساب آن شخص معین اعم از مشتبه با منفی اساساً مورد رسیدگی فرجامی واقع نمیگردید و بهمین جهت اگر احیداناً حکام دادگاهها در استنباط خود بخطا میرفند خطای آنها قابل تدارک و جبران نبود و متضرر از حکم ناچار میگردید که در مقابل این قضای غیر عادلانه تن بقضادردهد.